

Франція
у II половині ХХ
– на початку ХХІ
століття

Завдання уроку

- Охарактеризувати соціально – економічний і політичний розвиток Франції у II половині ХХ – на початку ХХІ століття;
- Визначити особливості зовнішньої політики;
- визначити причини встановлення П»ятої Республіки, характеризувати діяльність провідних політиків;
- Вчитися встановлювати причинно – наслідкові зв»язки, аналізувати, робити висновки та узагальнення.

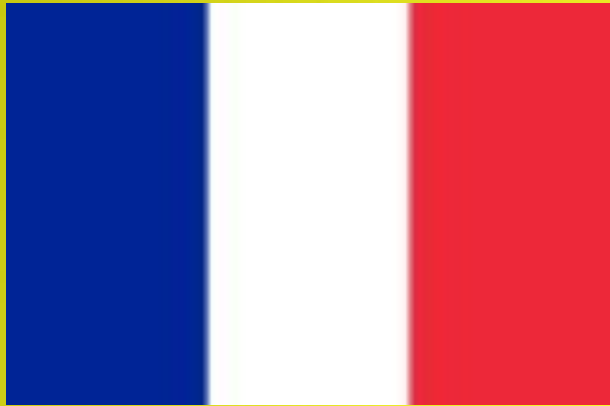
План уроку

- Післявоєнна Франція (1944 – 1946рр.)
- Четверта республіка (1946 – 1958рр.)
- Становлення П»ятої Республіки.
- Травневі події 1968 року.
- Франція у 1969 – 1990 роки.
- Франція на початку ХХ століття.

Опорні поняття і дати уроку

- Опорні поняття:
- Голлізм;
- Опорні дати:
- 1944 – приход до влади коаліційного Тимчасового уряду Франції;
- 1946р. – проголошення у Франції Четвертої Республіки;
- 1958р. – проголошення у Франції П»ятої республіки;

Державна символіка Франції

Актуалізація опорних Знань

- Які фактори визначали зовнішньополітичний курс країни у міжвоєнний період?
- Які причини капітуляції Франції в 1940 році?
- Які політичні сили склали основу Руху Опору у Франції?
- Які наслідки для Франції мала Друга світова війна?

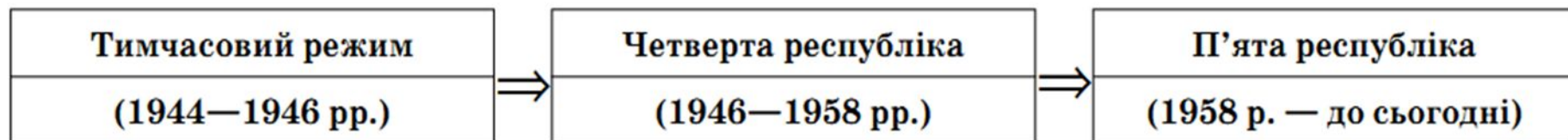

Тарасов В.В., учитель історії Серпневого НВК

Наслідки Другої світової війни

Показники	Характеристика
Людські втрати	<ul style="list-style-type: none"> • Загинуло 200 тис. військових і 173 тис. осіб мирного населення
Матеріальні збитки	<ul style="list-style-type: none"> • Грошова одиниця франк утратила 3/4 своєї вартості, на 40—50 % скоротилися капіталовкладення за кордоном. Франція знову стала країною-боржником. • Руйнування і збитки були відносно незначними
Територіальні зміни	<ul style="list-style-type: none"> • Відновлення довоєнних кордонів. • Початок розпаду французької колоніальної імперії
Соціально-економічні наслідки	<ul style="list-style-type: none"> • Падіння ВВП до рівня 1891 р. Скорочення втричі промислового виробництва, сільськогосподарського — більше ніж удвічі. • Безробіття становило близько 600 тис. осіб. Перебування в країні 2 млн репатріантів. • Зростання у 6 разів цін порівняно з довоєнним часом. Існування карткової системи. • Припинення зовнішньої торгівлі

■ Розвиток Франції у повоєнний період

Післявоєнна Франція (1944 – 1946рр.)

- Відродження французької держави та економіки. У 1944-1945 рр. були націоналізовані ряд вугільних шахт, заводи авіаційних компаній, автомобільної фірми "Рено", підприємства енергетики і нафтопереробного комплексу, морський транспорт, Французький банк і найбільші кредитні банки.
- Підвищилася зарплата робітникам і службовцям, пенсії ветеранам війни.
- Колабораціоністів виганяли з державного апарату.

Четверта республіка

« У 1946 році було прийнято Конституцію Четвертої Республіки – найбільш демократичну за всю історію Франції. У країні запроваджувалось загальне виборче право, гарантувались права на працю, відпочинок, соціальне забезпечення та освіту. Країна проголошувалась парламентською республікою. Головну роль у житті країни мав відігравати двопалатний парламент, який обирав президента з обмеженими повноваженнями.

Вибори 1946 року до нового парламенту закріпили провідну роль у політичному житті країни ФКП, СФІО, МРП».

«Франція в ХХ столітті. Всесвітня історія»

1. Яку форму правління встановлено у Франції за Конституцією Четвертої республіки?

2. Чому Конституція Четвертої Республіки вважають найбільш демократичною за всю історію Франції?

Четверта республіка (1946 – 1958рр.)

Політика «програмування економічного розвитку»
(кредити, податкові пільги, держзамовлення, приватизація)

Загострення політичної боротьби, розрив відносин між ФКП та ФСП

1946 – 1958
Змінилось 14 урядів

Приєднання до плану Маршалла, входження до НАТО

Колоніальна війна в Індокитаї (1946 – 1954)
(«брудна війна»)

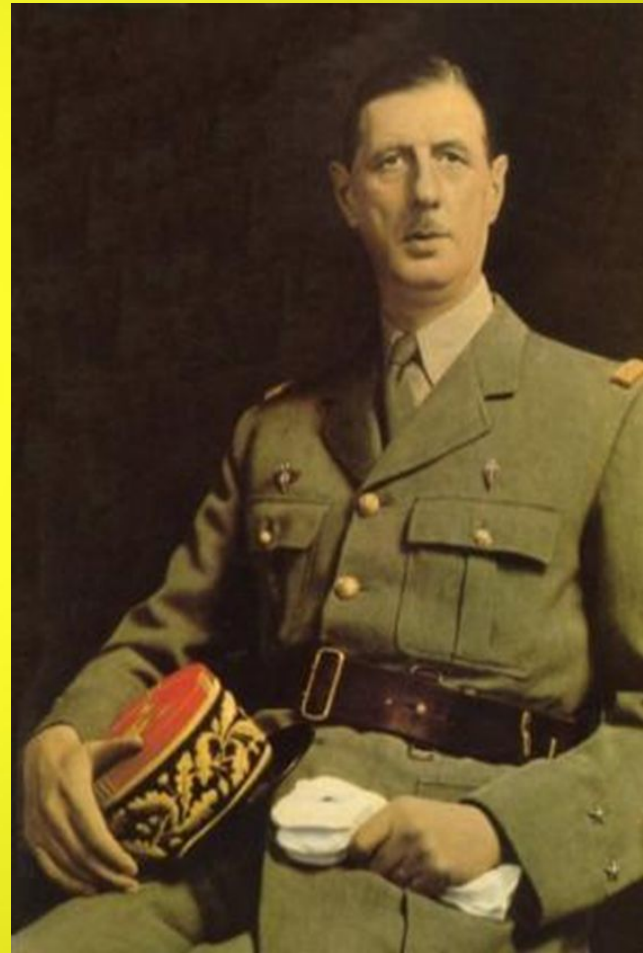
1954 – 1962 – колоніальна війна в Алжирі;
Участь в інтервенції проти Єгипту (1956)

Повне розчарування французів у владі, загострення політичної ситуації в країні, ідея встановлення сильної влади.

Шарль Андре Жозеф Марі де Голль

«Я вільний француз.
Я вірю в Бога і в майбутнє
моєї батьківщини.
Я не належу нікому.
Я маю місію, одну тільки місію
— боротися далі за звільнення
моєї батьківщини. Урочисто
присягаюся, що не належу до
жодної політичної сили, не
підтримую жодного політика,
ким би він не був — чи то
центристом, чи то
консерватором, чи то лівим.
Я маю лише одну мету:
звільнити Францію.»

•Шарль Андре Жозеф Марі де Голль, 3
«Єгипетського щоденника», 20 квітня
1941 року

Становлення П»ятої Республіки

- 1958р. – Національні збори призначають Шарля де Голля прем»ер – міністром.
- Схвалено представлені де Голлем законопроекти про розширення повноважень президента.
- Розпуск парламенту Франції.
- 1958р. – проведено референдум про зміну форми правління – 80% населення проголосувало за президентську республіку
- 28 вересня 1958р. – прийняття Конституції П»ятої Республіки.
- 21 грудня 1958р. – обрання Шарля де Голля президентом Франції, який був наділений правами одноосібно визначати внутрішню і зовнішню політику.
- Демократи вважали, що це був «режим особистої влади».

Наскільки це узгоджувалося з республіканської формою правління?

Голлізм

Державно-правова доктрина

- Оформлення президентської республіки:
  - посилення виконавчої влади за умови значної переваги президентської, що є виразником загальнонаціональних інтересів;
  - персоніфікація політичної влади;
  - система подвійної відповідальності уряду перед президентом і парламентом;
  - прямі загальні президентські вибори;
  - розширення безпосередньої демократії (проведено референдуми);
  - обмеження багатопартійної системи (запроваджена мажоритарна виборча система);
  - обмеження повноважень парламенту

1960р. – надання незалежності 14 африканським колоніям.

1962р – надання незалежності Алжиру, ліквідація французької колоніальної імперії

Голлізм

Економічна доктрина

- Пошук оптимальної економічної моделі, що враховує національну специфіку розвитку:
  - жорстке стратегічне планування;
  - жорстка податкова політика;
  - розширення державного сектору в базових перспективних галузях;
  - збільшення долі державного сектору в економіці;
  - активізація бюджетної інвестиційної політики;
  - включення в економічні процеси всіх прошарків населення;
  - монетарна політика

Соціальна доктрина

- Ідея «асоціації праці, капіталу і кадрів» як основа «третього шляху» розвитку, орієнтованого на соціальне партнерство

Розвиток нових галузей – атомної, ракетно – космічної, виробництво ЕОМ, радіоелектроніки.

Реконструкція металообробної, хімічної, авіаційної галузей промисловості.

Голлізм

Зовнішньополітична доктрина

- Трансформація біполярної моделі світового порядку, створення «третього полюса» впливу в системі міжнародних відносин.
- Національна воєнна доктрина «оборони по всіх азимутах».
- Формування вісі Париж—Бонн.
- Концепція західноєвропейської інтеграції «Європа вітчизн».
- «Доктрина співробітництва» з колишніми колоніями.
- Мирне співіснування і діалог з наддержавами

Поліпшення відносин Франції з СРСР.

1966р.- вихід Франції з військового блоку НАТО

Повільне зростання заробітної плати

Зростання податків, безробіття

Різке зростання страйкового руху (робітничий клас, студентство)

На початку травня 1968р. – студентські акції з вимогою реформи вищої освіти

10.05.1968 – розгін поліцією демонстрації студентів

13.05.1968р. – масові акції протесту, початок загальнонаціонального страйку робітників

1. Збільшення заробітної плати, допомоги по безробіттю.
2. Розпуск Національних зборів.
3. 30.06.1968р. – нові вибори до парламенту Франції
4. Квітень 1969р. – на референдумі 52% виборців не підтримали подальші реформи Шарля де Голля, який подав у відставку

Франція у 1969 – 1990 роки

Роки	Подія
1969	Обрання президентом Франції Ж.Помпіду – прибічник «голлізму». Проведення соціальних реформ
1972	Посилення ролі лівих партій, які виробили спільну програму розвитку Франції
1974	За президента В.Жискар д»Естена спостерігається відхід від «голлізму», розширення співробітництва з НАТО
1981	Президент Ф.Міттеран прибічник націоналізації і розширення соціальних програм
1986	Президент Ж.Ширак проводив політику денаціоналізації, скорочення соціальних програм. Економічна криза 1990 – 1993 років
1995	Президент Франції Ж.Ширак проводить політику збільшення податків, структурних змін в економіці, зростання безробіття.

Особливості розвитку сучасної Франції

- ◆ Значна частка державного сектора в економіці ;
- ◆ Захист державою соціальних інтересів трудящих ;
- ◆ Виважена імміграційна політика ;
- ◆ Спроби розв'язати релігійні проблеми ;
- ◆ Загострення міжнаціональних відносин у Франції

Франція на початку ХХ століття

Президент Франції Франсуа Олланд (з 2012 р.)

Від 15 травня 2012 року уряд Франції очолює Жан-Марк Еро.

Закріплення

- Які наслідки Другої світової війни для Франції?
- Поясніть вираз: «Алжир вбив Четверту республіку».
- Перерахуйте здобутки Франції періоду президентства Шарля де Голя.
- Стосовно подій травня 1968 р. Ф.Міттеран (тоді депутат парламенту, згодом, президент Франції) заявив: «Молодь не завжди права, але суспільство, яке карає її, не праве завжди». Прокоментуйте цей вислів.

- За період з Другої світової війни Франція пройшла складний шлях розвитку. Четверта республіка виявилась не тією моделлю французької держави, яка б сприяла подоланню проблем і забезпечила поступ країни. Розпад французької колоніальної імперії потягнув за собою і кризу Четвертою республіки. Визначну роль у становленні нової моделі французької держави належить Ш. де Голлю. Закладені ним підвалини П`ятої республіки витримали випробування часом. На теперішній час Франція одна з провідних країн світу, один з головних рушіїв європейської інтеграції.

Домашнє завдання

- Читати: § 10